

Samrådsredogörelse

Ombyggnation av ledning JL7 S5 på delsträckan Oxundasjön – station Överby

Upplands Väsby och Sollentuna kommuner, Stockholms län

Undersökningssamråd inför ansökan om ändring av befintlig nätkoncession för linje

2025-08-15

2025-103625-0001

Trafikverket

Postadress: Röda vägen 1, 781 89 Borlänge

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Beställarens representant: [REDACTED]

Samrådsunderlag:

Sweco Sverige AB

Box 340 44

100 26 Stockholm

www.sweco.se

Dokumenttitel: Samrådsredogörelse – Ombyggnation av del av ledning JL7 S5 på sträckan
Oxundasjön – station Överby

Författare: [REDACTED]

Uppdragsledare: [REDACTED]

Granskning: [REDACTED]

Dokumentdatum: 2023-08-28

Diarienummer: TRV 2023/30234

Version: 1

Kontaktperson: Irma Talic

Publiceringsdatum: 2023-11-02

Utgivare: Trafikverket

Foton, illustrationer och kartor: Sweco Sverige AB

Kartunderlag: ©Lantmäteriet M2020/06346, Länsvisa och nationella geodata

©Länsstyrelsen

1	Inledning	5
2	Samrådets genomförande	7
2.1	Undersökningssamråd	7
3	Myndigheter	7
3.1	Länsstyrelsen i Stockholms län	7
3.2	Upplands Väsby kommun	8
3.3	Sollentuna kommun	10
3.4	Övriga myndigheter	11
3.5	Region Stockholm	11
3.6	Naturvårdsverket	11
3.7	Sveriges geologiska undersökning	11
3.8	Försvarsmakten	11
3.9	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)	12
3.10	Skogsstyrelsen	12
3.11	Luftfartsverket	12
4	Organisationer och föreningar	12
4.1	LRF Mälardalen	13
4.2	Sollentuna Energi & Miljö	14
4.3	Swedavia	14
4.4	Naturskyddsföreningen Sollentuna	14
4.5	Naturskyddsföreningen Väsby	15
4.6	Upplands Väsby Hembygdsförening	16
4.7	Stockholm Exergi	16
4.8	BirdLife Sverige	16
4.9	Väsby Orienteringsklubb	17
4.10	Vattenfall Eldistribution AB	18
4.11	Svenska kraftnät	18
4.12	E.ON Energidistribution AB	18
4.13	Svenska skidförbundet	19
5	Enskilda särskilt berörda	19
5.1	Bisslinge Gård	19
5.2	Lövsta Gård	19
5.3	Privatperson 1	23

Bilagor

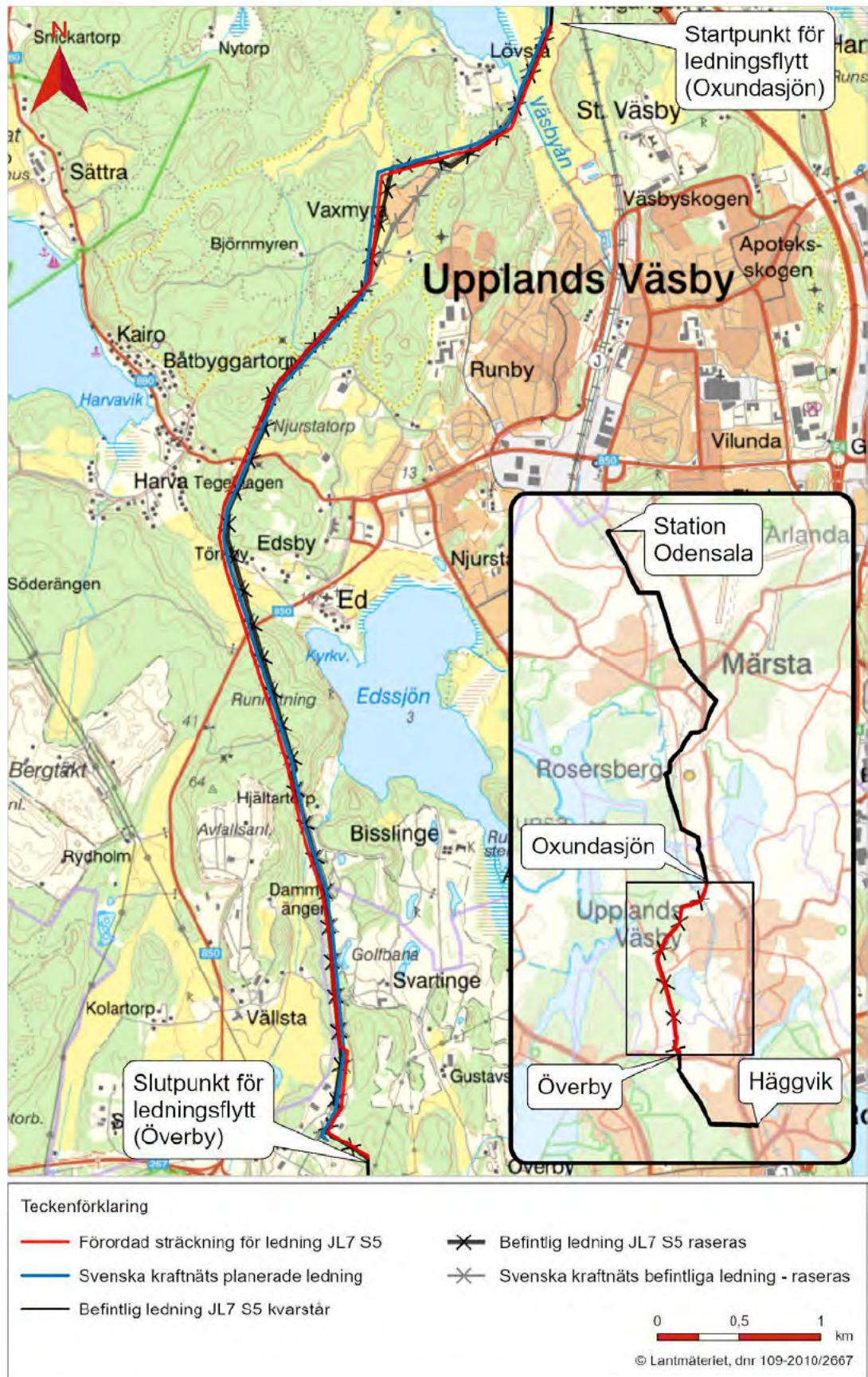
- A1. Samrådsinbjudan
 - A2. Yttranden: Myndigheter
 - A3. Yttranden: Organisationer och föreningar
 - A4. Yttranden: Enskilt särskilt berörda.
 - A5. Birdlifes yttrande (SEKRETESS).
- PM Fåglar Oxundasjön-Överby (SEKRETESS)*

1 Inledning

Trafikverket avser att ansöka om ändring av nätkoncession för linje (tillstånd) enligt 2 kap 27 § ellagen för ombyggnation av en delsträcka av den befintliga 132 kV kraftledningen JL7 S5 Odensala - Häggvik. Ledningen innehar nätkoncession för linje som förnyades 1996 (dnr 9324-95-5516). Den ingår i det elnät som försörjer järnvägsnätet och har frekvens 16,7 Hz¹. Planerad ombyggnation avser delsträckan mellan Oxundasjön och Överby som är cirka 8 km lång. Ledningen ansluter inte till transformatorstation Överby utan passerar förbi den och fortsätter söderut till Trafikverkets station i Häggvik. Ledningen kommer till största delen att byggas om i befintlig sträckning med huvudsakligen samma utformning som idag.

Bakgrunden till att ledningen behöver flyttas är att Svenska kraftnät inom projekt Storstockholm Väst planerar att ersätta en befintlig 220 kV kraftledning med en ny 400 kV kraftledning från transformatorstation Odensala i Sigtuna kommun och söderut till transformatorstation Överby i Sollentuna kommun. Svenska kraftnäts spänningshöjning på sträckan är nödvändig för att möta det växande elbehovet i stockholmsregionen och bidrar till ökad driftsäkerhet och tryggare elförsörjning. Den nya 400 kV ledningen erfordrar mer utrymme än befintlig 220kV ledning vilket innebär att sträckningen för Trafikverkets ledning behöver anpassas och justeras. På aktuell delsträcka, Oxundasjön – Överby behöver Trafikverkets ledning flyttas i sidled jämfört med dagens ledningssträckning, som mest omkring 65 meter. Trafikverkets planerade ombyggnation och ansökan om ändring av koncession är en del av Svenska kraftnäts spänningshöjning och ombyggnation, erhålls koncessionen för Trafikverkets ledningsflytt möjliggörs ledningsflytten för Svenska kraftnät. Se översigtskarta över planerade ledningsåtgärder i Figur 1.

¹ Trafikverkets kraftledningar på 16,7 Hz skiljer sig från andra kraftledningar som vanligen har en frekvens på 50 Hz.

Figur 1. Översikt över Trafikverkets och Svenska kraftnäts planerade ombyggnation av befintliga ledningar på sträckan Oxundasjön-Överby. I sin helhet sträcker sig Trafikverkets ledning JL7 S5 mellan Odensala och Haggvik.

2 Samrådets genomförande

2.1 Undersökningssamråd

Trafikverket har genomfört ett skriftligt undersökningssamråd med berörda samrådsparter enligt 6 kap. Miljöbalken. Samrådsunderlaget beskrev planerad ombyggnation, dess utformning, omfattning och förutsedd miljöpåverkan. Samrådsbrev med inbjudan till samråd skickades 21 mars 2023. Initialt begränsades samrådstiden till 21 april 2023, dock begärde och beviljades flera av samrådsparterna förlängd svarstid. Senaste beviljade svarsdatum var till och med 19 maj 2023. Samrådsinbjudan återfinns i Bilaga A1.

Samrådet genomfördes med Länsstyrelsen i Stockholms län, Upplands Väsby och Sollentuna kommuner, övriga berörda myndigheter och organisationer samt de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten.

Denna samrådsredogörelse utgör en redovisning på hur samrådet har genomförts, vilka samrådsparter som bjudits in samt en sammanfattning av inkomna yttranden tillsammans med Trafikverkets bemötande.

3 Myndigheter

I följande avsnitt redovisas de yttranden som kommit in under samrådstiden följt av Trafikverkets kommentarer och bemötanden. Yttrandena i sin helhet kan ses i Bilaga A2.

3.1 Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen informerar att det avfärdade alternativet vid Vaxmyra skulle minska behovet av intrång i av Skogsstyrelsen utpekad nyckelbiotop och naturvärdesobjekt. Koloniträdgårdsområdet skulle ändå få en minskad påverkan genom att en mindre kraftledning än idag passerar deras område.

Länsstyrelsen meddelar även att artskyddsutredningen som gjorts för Svenska kraftnäts motsvarande ledningskoncession är genomförd innan ändringen i artskyddsförordningen gjordes den 1 oktober 2022. Därmed är inte bedömningarna anpassade till det nya regelverket. Ändringen i artskyddsförordningen saknar övergångsbestämmelse och gäller därför omedelbart, även i pågående ärenden. Fridlysningsreglerna har ingen direkt koppling till koncessionsärendet, men genomförandet efter ett beslut om nätkoncession kan hindras om det utlöser förbudet i artskyddsförordningen. En artskyddsutredning med efterföljande samråd med länsstyrelsen enligt 12 kap 6 § minskar risken för att koncessionen inte kan utnyttjas.

Gällande fornlämningar anser Länsstyrelsen att förslaget kräver en arkeologisk utredning etapp 1. Den aktuella sträckan ingår dock i en redan pågående utredning (etapp 1) med Länsstyrelsens diarienummer 431-47563-2022. I sistnämnda utredning ingår ytorna för både Svenska kraftnäts och Trafikverkets planerade ombyggnationer.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket noterar synpunkterna, nedan redovisas svar på länsstyrelsens yttrande.

- Svenska kraftnät har i området genomfört en frivillig kulturmiljöinventering där det indikerats att det kan finnas kulturvärden längs med sträckningen. Resultaten har beaktats och är med samrådsunderlag. Då inventeringen inte har godkänts av Länsstyrelsen beställde Svenska kraftnät en ny kulturmiljöinventering via

Länsstyrelsen som även innefattar de delar där Trafikverkets ledning byggs om. Resultaten från inventeringen kommer att ligga till grund för eventuella anpassningar och åtgärder för att Trafikverkets ombyggnation inte ska skada kulturmiljön. Anpassningar och eventuella åtgärder genomförs inför och i samband med detaljprojektering och byggnation.

- Trafikverket har avfärdat alternativet vid Vaxmyra då det bedömdes mer lämpligt att placera båda ledningarna nordväst om området, ungefär i Trafikverkets befintliga sträckning. Detta minimerar påverkan på koloniområdet och medför förbättring jämfört med dagsläget.

3.2 Upplands Väsby kommun

Upplands Väsby kommun invänder kraftigt mot nuvarande förslag på utformning. Upplands Väsby kommun anser att föreslagen utformning innebär en allvarlig påverkan på naturvärden och kulturmiljön i området.

Upplands Väsby kommun vill framföra följande synpunkter:

- Kraftledningen ska markförläggas. Detta ska ske för hela ledningsstråkets sträckning. Som alternativ kan kommunen medge att delar av sträckan kan ske som luftledning och inom nuvarande ledningsstråk.
- Aktörernas kraftledningar ska samförläggas inom Svenska kraftnäts ledningsstråk. Kommunens inställning är att aktörerna förväntas samarbeta. Kommunen menar att samarbete bör leda till ökad kostnadseffektiv markförläggning och långsiktig minskad påverkan på naturvärden och bevarande av god kulturmiljö för människor.
- Upplands Väsby kommun liksom berörd markägare ställer sig positivt till att vara tillgängliga för dialog och att platsbesök görs. Utformningen som föreslås medför en allvarlig påverkan i miljöer som är viktiga för lokalt och nationellt näringsliv som är historiska och fortsatt viktiga för Väsby's identitet.
- Upplands Väsby kommun vill se skalenliga planskisser för den förenliga ledningens storlek och omfattning.
- Upplands Väsby kommun överväger vidare att inrätta ett naturreservat vid Bergaskogen och vill betona att ledningsförflyttningen inte bör försvåra den processen.
- Upplands Väsby kommun anser att det är otydligt hur stor yta den utökade ledningsgatan behöver ta i anspråk längs delsträckan i samband med ledningsförflyttningen, och önskar fler illustrationer över detta.
- Upplands Väsby kommun anser att det är av särskild vikt att kraftledningarna begränsas till den befintliga ledningsgatan inom den trånga passagen vid Vaxmyra och Lövsta och bedömer att parallella ledningar här är olämpligt med anledning av konsekvenserna på områdets värdefulla natur.
- Områden med utpekade naturvärden och ädellövträd inom värdetrakterna ska beaktas och exploatering av dessa miljöer bör undvikas enligt Upplands Väsby kommun.
- Upplands Väsby kommun yttrar önskemål om att den kommunövergripande naturinventeringen, kartläggning av ekosystemtjänster samt WSP:s arkeologiska undersökning från 2022 bör utgöra en del av underlaget för kommande MKB.

- Kommunen ställer sig positiv till Trafikverkets beskrivning av hänsynsåtgärderna vid arbete med den nya ledningen, rivning av den gamla och skötseln av ledningsgatan.
- Upplands Väsby kommun vill även informera att Väsbyån och Oxundasjön är kraftigt förorenade av PCB och bedömer att det saknas viss information om förorenad mark och PCB vid Väsbyån. Detta beskrivs inte i samrådsunderlaget och bör beaktas i kommande MKB.
- Samtliga markarbeten i närheten av vattenförekomster ska anmälas till kommunens tillsynsmyndighet.
- Upplands Väsby kommun anser att det är otydligt om detaljplanen för Vaxmyra kommer att beröras av ledningsflytten eller inte och önskar ett förtydligande av detta. Kommunen kan även informera om att ytterligare ett beviljat planbesked finns i närheten av ledningen som omfattar Vällsta verksamhetsområde.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket tackar för yttrandet och noterar detta, nedan redovisas svar på kommunens yttrande.

- Markförlagd ledning är inte tekniskt genomförbart då Trafikverkets elnät har tekniska krav som gör att förutsättningarna för att förlägga 132 kV ledning som markkabel är små. Se mer utförligare teknisk beskrivning i avsnitt 4.5 i samrådsunderlaget. Sammanfattningsvis, varje meter kabel som byggs in i Trafikverkets elnät ökar risken för att störningar eller fel ska uppkomma. Det innebär i förlängningen att elnätet inte får den driftsäkra, robusta och flexibla utformningen som Trafikverket eftersträvar. Ytterligare argument som talar för luftledningsutförande är att Trafikverket verksamhet omfattas av riksintresse vilket innebär att särskilda krav ställs för att det ska bli driftsäkert. Exempelvis, skulle ett avbrott ske tar det längre tid att lokalisera avbrottet för en markförlagd kabel jämfört med en luftledning och vilket får stora konsekvenser i samhället.
- Trafikverket håller med om att det är viktigt att samordna infrastrukturen genom att bygga parallellt med annan infrastruktur, för att ta hänsyn till och minimera påverkan på befintliga naturvärden.
- Trafikverket kommer att redovisa fler kartor och underlag i kommande MKB och utförligare utredning kommer att genomföras vid detaljprojektering.
- Trafikverket kommer att beakta relevant underlag i kommande arbete med MKB.
- Trafikverket noterar information gällande hänsynsåtgärder och förorenad mark. Förorenad mark kommer att beskrivas mer utförligt i kommande MKB.
- Trafikverket kommer att ansöka om erforderliga tillstånd hos ansvarig tillsynsmyndighet i kommande arbete.
- Trafikverket tackar för informationen om planbesked för Vällsta verksamhetsområde.
- Gällande Upplands Väsby kommuns yttrande gällande detaljplan för Vaxmyra informerar Trafikverket om att förordad ledningssträckning är i huvudsak utanför detaljplanelagt område. Möjligen berörs ett hörn i planens norra ände av befintlig och ny ledningsgata. Det aktuella hörnet är planlagt med prickmark som inte får bebyggas.

3.3 Sollentuna kommun

Sollentuna önskar uppmärksamma att kraftledningsgatan kommer att dras längs med barrblandskogar med påtagligt naturvärde. Sollentuna kommun påtalar vikten av att hänsyn tas för att minimera påverkan på miljöerna och spara så många träd som möjligt från avverkning. De träd som måste fällas kan med fördel lämnas solbelysta i skogsbrynet för att gynna skogens död vedboende organismer. Vid utpekade naturvärden (NV15) som framgår av samrådsunderlaget bör extra hänsyn tas så att inga äldre grova tallar skadas i onödan.

Sollentuna kommun anser att hänsyn ska tas till kulturlämningar och naturmiljöintressen som finns längs med sträckningen. Sollentuna kommun önskar upprätta en dialog i fält med Trafikverket när arbetet ska utföras. Sollentuna kommun anser även att bullrande arbete bör undvikas under arternas häckningsperioder på vår- och försommaren för att skydda fågellivet längs med sträckningen.

Sollentuna kommun vill även framföra följande synpunkter som hänvisar till delar av samrådsunderlaget:

- Kommunens detaljplanearbete i området är i granskningsskede och planeras gå upp för antagande direkt efter sommaren.
- Kommunen och ledningsägarna har inte kommit överens om ersättning till kommunen.
- Det bör förtydligas att befintlig ledningsgatas bredd i praktiken är betydligt mindre inom Kappetorps verksamhetsområde.
- Av samrådsunderlaget framgår att för gällande detaljplan för Kappetorp anges att ledningar och station är inkluderade i planen. Detta är inte korrekt vill kommunen påpeka. Detaljplanen inkluderar inte station Överby, stationen är inte planlagd.
- Av samrådsunderlaget framgår att planarbetet med *Förslag till Detaljplan för utbyggnad av Kappetorp* är pausat. Så är inte fallet. Kommunen meddelar att planarbetet fortgår och planeras antas i år.
- Sollentuna kommun yttrar även att den planerade utökningen av verksamhetsområdet påverkas negativt genom att planerad mark för industriändamål kommer att behöva minskas med ca 2900 kvm. Detaljplanen kommer därmed att behöva få en ny utformning. Breddning av ledningsgatan inom Kappetorp verksamhetsområde leder till intrång på mark som har högt förväntningsvärde i och med att Sollentuna kommun kommit långt i planprocessen.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket noterar synpunkterna, nedan redovisas svar på kommunens yttrande.

- Trafikverket tillmötesgår Sollentuna kommuns önskemål att ta upp en dialog med kommunen innan fältarbete utförs.
- Trafikverket noterar information avseende att station Överby ej är planlagd.
- Trafikverket har genom dialog med Sollentuna kommun säkerställt att *Förslag till Detaljplan för utbyggnad av Kappetorp* inte strider mot framtida detaljplan, där detaljplanen har anpassats efter Trafikverkets ledningsgata.

3.4 Övriga myndigheter

3.5 Region Stockholm

Region Stockholm bedriver kollektivtrafik på väg 850 och 880 som korsas av ledningssträckan. Region Stockholm bedömer att sträckan ej kommer att påverka kollektivtrafikens verksamhet i någon större utsträckning. Om någon av vägarna stängs av vill Region Stockholms trafikförvaltning bli informerade om detta cirka 1 år innan byggstart för att kunna planera för eventuella störningar som detta kan innebära för busstrafiken.

Region Stockholm är positiv till att inga bostäder utefter sträckningen bedöms påverkas negativt av förhöjda magnetfältvärden.

Region Stockholm yttrar att sträckningen delvis går igenom Järvakilen som utgör en av Stockholmsregionens gröna kilar. En mindre del av sträckan passerar även genom ett område som är utpekad som grön värdekärna i den Regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUF5 2050) (LS 2015-0084). Enligt RUF5 2050 ska ny bebyggelse, anläggningar och verksamheter som försämrar kilarnas funktioner och värden undvikas och förlust av viktiga funktioner och värden behöver kompenseras med lämpliga åtgärder. Region Stockholm ser därför positivt att förläggning av ledningen sker i befintlig korridor. Vidare ser Region Stockholm positivt på att ombyggnationen har obetydlig påverkan på kulturmiljön i området.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket tackar för yttrandet.

- Avbrott i trafik/avstängning av väg. Om det blir aktuellt med att stänga av en väg kommer dialog föras med berörda.
- Trafikverket håller med om att det är viktigt att samordna infrastrukturen med hänsyn till att minimera barriäreffekter på Stockholmsregionens gröna kilar.
- Kompensationsåtgärder: I kommande MKB kommer påverkan på Järvakilen att konsekvensbedömas. I samband med detta ser Trafikverket över om det blir aktuellt med kompensationsåtgärder för Trafikverkets del. Om kompensationsåtgärd blir aktuellt, så behöver omfattning av vald kompensationsåtgärd reflektera Trafikverkets del i Svenska kraftnäts ombyggnationsprojekt.

3.6 Naturvårdsverket

Naturvårdsverket avstår från att yttra sig i rubricerat ärende.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket noterar detta.

3.7 Sveriges geologiska undersökning

Sveriges geologiska undersökning [SGU] hänvisar till SGU:s allmänna riktlinjer gällande infrastrukturremisser vilka redovisas i deras yttrande.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket tackar för yttrandet noterar detta.

Trafikverket kommer att beakta och arbeta med de riktlinjer som är relevanta för aktuellt ledningsprojekt och redovisa detta i kommande MKB.

3.8 Försvarsmakten

Försvarsmakten har inget att erinra i rubricerat ärende.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket tackar för yttrandet och noterar detta.

3.9 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

MSB har inget att invända mot planerade åtgärder.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket tackar för yttrandet och noterar detta.

3.10 Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen informerar att föreslagen ledningsdragnings förbi Vaxmyra koloniområde påverkar en nyckelbiotop och ett högre naturvärde. Enligt förordat alternativ kommer den nya ledningsdragnings påverka det högre naturvärdet genom att avverkning sker inom området. Skogsstyrelsen påpekar att det Artdatabankens register visar att det finns fynd av flera rödlistade arter, främst marksvampar, i de båda biotoperna och dess närhet. Det vore ogynnsamt om arternas habitat försvinner p.g.a. ledningsdragnings. I detta område finns även arter med åtgärdsprogram.

Skogsstyrelsen ser positivt på att ledningsdragningsen följer den befintliga ledningsen då den minskar utnyttjandet av skogsmark.

Skogsstyrelsen meddelar även att utföraren bör minimera påverkan så mycket som möjligt i anläggningsskedet. Träd som bedöms som riskträd kan med fördel göras till högstubbar om de nås på ett enkelt sätt med skördare utan att skada marken. Om risken för markskador är stor är motormanuell fällning att föredra. Skogsstyrelsen vill inte se en slentrianmässig röjning/huggning i skogsmark som ansluter till kraftledningsen. Träd som kapas eller fälls i kanten mot kraftledningsgatan bör lämnas till gagn för den lägre floran och faunan. Gran ska barkas om risk för barkborreangrepp finns.

Slutligen meddelar Skogsstyrelsen att påverkan på naturvärden knutna till träd bedöms bli negativ i kraftledningsgatan, och därmed bör kompensationsåtgärder planeras som minskar en negativ utveckling för biologisk mångfald i skog.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket tackar för yttrandet och noterar detta.

- I kommande MKB kommer påverkan på nyckelbiotop att redogöras, tillsammans med hänsynsåtgärder för att minimera påverkan. Om kompensationsåtgärd blir aktuellt, så behöver omfattning av vald kompensationsåtgärd reflekteras i Trafikverkets del i Svenska kraftnäts ombyggnationsprojekt.

3.11 Luftfartsverket

LFV har inget att erinra mot ombyggnation av kraftledningsen. LFV förbehåller sig rätten att revidera yttrandet vid ny prövning om regelverk gällande störningar på CNS-utrustning förändras, eller om ny CNS-utrustning etableras i hindrets närhet.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket tackar för yttrandet och noterar detta.

4 Organisationer och föreningar

I följande avsnitt redovisas de yttrandet som kommit in under samrådstiden följt av Trafikverkets kommentarer och bemötanden. Yttrandena i sin helhet kan ses i Bilaga A3.

4.1 LRF Mälardalen

- LRF anser att valet av teknik för kraftöverföring på den nu aktuella sträckan bör belysas med hänsyn till vad som skrivs i 2 kap 3 § och 3 kap 4 § Miljöbalken. Där nämns att bästa möjliga teknik som orsakar minsta möjliga skada och intrång på miljön och andra motstående intressen ska användas. LRF vill i detta sammanhang påpeka att de demokratiskt beslutade nationella strategierna avseende klimat, skogs- och livsmedelsproduktion innehåller mål om att de areella näringarna ska producera mer energi, bioråvara och livsmedel i framtiden vilket kräver marksnål teknik.
- LRF meddelar att Trafikverket bör analysera effekter av en mer marksnål teknik i kraftledningsprojekt för att uppnå statens-samhällets målvision.
- LRF påtalar att Trafikverket bör återkomma med ett uppdaterat samrådsunderlag som innehåller en jämförelse mellan olika tekniska alternativ som bygger på offerter framtagna av möjliga leverantörer tillsammans med en mer djupgående samhällsekonomisk jämförelse av skilda teknikalternativs externa kostnader. Genom ett sådant förfarande klargörs vad som sammantaget får anses vara bästa möjliga teknislösning för närboende, miljö och övrig företags- och samhällsekonomi.
- LRF meddelar att med deras argument om att Trafikverket har framfört vilseledande och felaktig information i samrådsunderlaget, anser att markkablar bör beaktas som bästa möjliga teknik baserat på växelströms- och HVDC-VSC-teknik.
- I övrigt meddelar LRF att en luftledning kommer att innebära långa tillståndprocesser p.g.a. negativa konsekvenser för boende, byggande, brukande och bränder. I jämförelse ger vatten- och markförlagda ledningar små externa effekter och innebär därmed en mycket kortare projekttid. Slutligen rekommenderar LRF att den planerade ledningen mellan Oxundasjön och Överby vatten- och markförläggs då det enligt LRF:
 - Är tekniskt möjligt med en vatten/markförlagd ledning.
 - En vatten- och markförlagd ledning minimerar negativa externa effekter för boende, byggande, brukande samt brandfaran. Den är även skyddad för sabotage.
 - En vatten- och markförlagd ledning ger mindre effektförluster och mindre utbredda magnetiska flödesfält.
 - LRF Mälardalen anser att det inte är tekniskt nödvändigt med luftburen ledning. Då alternativet med markförlagd kabel avvisas utan närmare undersökningar behöver Trafikverkets utredning kompletteras.
 - LRF Mälardalen yttrar sig även gällande kostnadsfrågan och redovisa kostnadsunderlag gällande gräv- och förläggningskostnaden för markkabel m.m.

Trafikverkets kommentarer:

Trafikverket tackar för yttrandet.

- Teknikval: Markförlagd ledning är inte tekniskt genomförbart då Trafikverkets elnät har tekniska krav som gör att förutsättningarna för att förlägga 132 kV ledning som markkabel är små. Se mer utförligare teknisk beskrivning i avsnitt 4.5 i samrådsunderlaget. Sammanfattningsvis, varje meter kabel som byggs in i Trafikverkets elnät ökar risken för att störningar eller fel ska uppkomma. Det

innebär i förlängningen att elnätet inte får den driftsäkra, robusta och flexibla utformningen som Trafikverket eftersträvar. Ytterligare argument som talar för luftledningsutförande är att Trafikverket verksamhet omfattas av riksintresse vilket innebär att särskilda krav ställs för att det ska bli driftsäkert. Exempelvis, skulle ett avbrott ske tar det längre tid att lokalisera avbrottet för en markförlagd kabel jämfört med en luftledning vilket får stora konsekvenser i samhället.

- Gällande kostnadsfrågan vill Trafikverket informera att i och med de tekniska svårigheterna med markkabel är en kostnadsanalys för detta inte aktuellt. Valet av ledningsutförande är en teknisk fråga, inte en kostnadsfråga, vilket resulterar i valet av luftledning.
- Sabotagerisken är framför allt störst i de delar i elkraftöverföringssystemet som överför mest elkraft. Därför är d.v.s. ledningar med en spänning på uppåt 200–400 kV samt transformatorstationer mest utsatta. Utifrån sabotagerisk är därmed en luftledning på 132 kV inte lika utsatt. Om det skulle inträffa ett sabotage har luftledningar fördelen att det går fortare att reparera än om ett sabotage sker på en markförlagd ledning. Det är viktigt för Trafikverket som ett riksintresse att det går fort att reparera vid avbrott, oavsett skäl till avbrott.

4.2 Sollentuna Energi & Miljö

Sollentuna Energi & Miljö är positiva till att Trafikverket bygger ledning i luftledningsutförande. I övrigt inga synpunkter.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket tackar för yttrandet och noterar detta.

4.3 Swedavia

Swedavia meddelar att beskriven ombyggnation av befintlig kraftledning JL7 S5 Oxundasjön-Överby inte beräknas få någon påverkan på Stockholm Arlanda Airport eller Bromma Stockholm Airport. Swedavia har i övrigt inget att erinra i rubricerat ärende.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket tackar för yttrandet och noterar detta.

4.4 Naturskyddsföreningen Sollentuna

Naturskyddsföreningen meddelar att ändringen av ledningssträckan medför marginella konsekvenser och att behovet av en bredare ledningsgata inte påverkar naturvärden på delsträckan i Sollentuna. Föreningen har därmed inga specifika synpunkter på förändringarna fram till Överby.

Naturskyddsföreningen Sollentuna vill däremot redogöra för några övergripande synpunkter:

- Elbehovet i Stockholmsregionen ökar till följd av befolkningsökning, mer bebyggelse och den ökade elektrifieringen i samhället. Samtidigt innebär befolkningsökning och storstadsutveckling att behovet av naturområden och skydd för naturvärden också ökar. Lösningar med större och mer utrymmeskrävande distributionsanläggningar för el innebär ökad konkurrens om mark och ökade konflikter med kvarvarande naturvärden. Föreningen upplever det svårt att få en samlad bild när det erhålls ett flertal ansökningar från olika huvudmän om uppstyckade delar av elsystemet.

- Naturskyddsföreningen Sollentuna konstaterar att den avgränsade förändringen inte sägs medföra väsentlig påverkan på naturmiljön – alltså inte skapa större skada än den nuvarande lösningen har gjort. Detta utgör enligt föreningens uppfattning en låg ambition. Vid relativ stor investering, som en ny ledningsdragnings innebär, är ett rimligt utfall att förbättringar uppnås även avseende naturmiljön. Föreningen påtalar att 2000-talets tekniklösningar bör i alla avseenden bli bättre än 1900-talets.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket tackar för synpunkterna gällande delsträckan inom Sollentuna kommun. I kommande MKB ska Trafikverket vara mer tydliga gällande anledning varför ledningsflytt är aktuellt.

Trafikverket håller med om att det är viktigt att samordna infrastrukturen med hänsyn till att minimera påverkan på naturmiljön.

I de fall där påverkan bedöms vara oundviklig kommer skadeförebyggande åtgärder och eventuella kompensationsåtgärder att vidtas.

4.5 Naturskyddsföreningen Väsby

- Naturskyddsföreningen Väsby yttrar att barriäreffekten vid Järvakilen och Rösjökilen kommer att förstärkas av föreslagna ledningsåtgärder och vill därför understryka vikten av att frågorna kring detta studeras och att möjliga effekter beaktas.
- Naturskyddsföreningen Väsby anser att genomförd naturvärdesinventering inte är heltäckande då den dels baseras på fynd som rapporterats till Artportalen under april 2019 eller tidigare, dels på uppgifter från Skogsstyrelsen och Länsstyrelser.
- Baserat på Naturskyddsföreningen Väsby's observationer i närheten av Vaxmyra, anser de att ledningsprojektet inom det aktuella området söder om nyckelbiotopen "8" utformas på ett sådant sätt att det i alla avseenden inte inkräktar på eller på annat sätt påverkar nyckelbiotopens funktionalitet.
- Naturskyddsföreningen Väsby anser att föreslagen ledningssträckning förbi Vaxmyra behöver omprövas.
- Naturskyddsföreningen Väsby vill även nämna att förekomsten av marksvampar kan vara svåra att redovisa på ett bra sätt då det exempelvis finns flera arter som inte sätter fruktkroppar varje år. Detta kan innebära att det kan gå flera år från ett första fynd av en art tills att den återfinns på samma plats igen.
- Naturskyddsföreningen Väsby bedömer att nyckelbiotoper i det skogliga kärnområdet kring Lövsta och Vaxmyra kommer att påverkas negativt på ett påtagligt sätt. De internationellt rödlistade arterna kommer att påverkas negativt på ett påtagligt sätt.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket håller med om att det är viktigt att samordna infrastrukturen med hänsyn till att minimera barriäreffekter på Stockholmsregionens gröna kilar.

Naturvärdesinventering gjordes under 2019 vilket är anledningen till att inga senare fynd finns med. Trafikverkets planerade ombyggnation och ansökan om ändring av koncession är en del av Svenska kraftnäts spänningshöjning och ombyggnation. Om koncession erhålls för Trafikverkets ledningsflytt möjliggörs ledningsflytten för Svenska kraftnät. Trafikverket har tagit del av utredningar och inventeringar som Svenska kraftnät har utfört 2019. I tillägg till

detta har Trafikverket beställt utdrag av registrerade artobservationer från Artdatabanken, inklusive skyddsklassade uppgifter, vilket kommer att redovisas i kommande MKB.

Trafikverket har bedömt att ett samlat intrång är bättre än att ha två separata ledningar, se avsnitt 4.3 i samrådsunderlaget.

Påverkan på nyckelbiotop NB1 bedöms bli begränsad till följd av Trafikverkets planerade ledningsflytt då Trafikverkets nya ledning kommer kunna hållas inom den befintliga ledningsgatan. Bedömning av påverkan på arter samt hänsynsåtgärder kommer beskrivas i kommande MKB.

4.6 Upplands Väsby Hembygdsförening

Upplands Väsby Hembygdsförening meddelar att de har full förståelse för att kraftledningsnätet måste förnyas och anser att detta förslag är rimligt. Det är bra att befintlig ledningsgata utnyttjas även för de nya dragingarna. Samordningen vid Vaxmyra koloniområde är bra.

Upplands Väsby Hembygdsförening vill understryka vikten av att sambanden mellan de gröna kilarna och dess värdekärnor inte försvagas. Den genomförda kulturmiljöutredningen utgör ett bra underlag för det kommande arbetet.

Samrådsunderlaget använder de nya lämningsnumren för fornlämningar medan kulturmiljöutredningen använder de gamla fornlämningsnumren som baseras på sockennamn och tillhörande nummer. Upplands Väsby hembygdsförening påtalar att de nya lämningsnumren inte ger någon information om var fornlämningen är lokaliserad, och anser att de väletablerade äldre socken-numren ska anges.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket tackar för yttrandet. Genomförd kulturmiljöutredning kommer att beaktas i kommande arbete. I kommande MKB kommer både gamla och nya lämningsnummer att redovisas.

4.7 Stockholm Exergi

Stockholm Exergi [SE] har inget att erinra avseende distributionen av fjärrvärme eller fjärrkyla. SE meddelar att de bedömer att ombyggnationen av kraftledningen inte ger någon direkt- eller indirekt påverkan på Stockholm Exergis verksamhet. Därmed har de inga synpunkter.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket tackar för yttrandet och noterar detta.

4.8 BirdLife Sverige

BirdLife vill framföra några synpunkter gällande berörd ledningsflytt. Dels vill de framföra att luftledningar har påtaglig negativ effekt på fåglar. Förutom risken för dödliga kollisioner utgör luftledningsnätet ett stort problem för bland annat stora ugglor och rovfåglar som dör vid kontakt med strömförande ledningar/strukturer. Detta menar BirdLife talar starkt för markförläggning av kablar som utgör ett sådant hot, vilket även skulle kunna uppfylla den för ändamålet avsedda FN-konventionen för fåglar samt Bernkonventionen i fråga om åtgärder för att förhindra att fåglar dödas av kraftledningar med tillhörande konstruktioner. BirdLife vill också se fler åtgärder för att följa rekommendationerna i den uppföljande Budapestdeklarationen samt 2011 års deklARATION inom samarbetsorganisationen Renewables Grid Initiative. För att minska påverkan på berörda fågelpopulationer bör anläggningsarbeten genomföras utanför fåglarnas huvudsakliga häckningsperiod (1 april- 31

juli). Då bl.a. [redacted] förekommer som häckfåglar i närheten av aktuell kraftledning ska störande verksamhet undvikas från 1 februari.

BirdLife Sverige anmodar att nya ledningar förläggs till Svenska kraftnäts befintliga kraftledningsgata. Detta för att minimera intrång och hörnstolpar. I andra hand förordas alternativet att respektive kraftbolag kvarstannar i sina nuvarande ledningsgator. Om möjligt bör de nya ledningarna markförläggas. Innan slutgiltigt tillstånd beviljas måste påverkan på prioriterade fågelarter utredas.

Med anledning av viss artinformation som återges i Birdlifes yttrande bedömer Sökanden att yttrandet faller inom Offentlighets- och sekretesslagens 20 kap, 1 §. Hela yttrandet redovisas därför i separat bilaga, se Bilga [redacted]

Trafikverkets kommentarer:

Strömgenomföring kan orsakas om fåglar sätter sig på luftledningen och samtidigt kommer i kontakt med två strömförande delar, alternativt en strömförande och en jordad anläggningsdel. Detta kräver ett stort vingspann vilket innebär att det främst är rovfåglar och stora ugglor som löper risk och då framför allt gällande luftledningar i lokalnätet. Aktuell ledningskonstruktion har en storlek och utformning som innebär att risk för strömgenomföring är obefintlig. En annan risk för [redacted] bland annat [redacted] är oisolerade transformatorer på vilka dessa gärna vilar men den planerade ledningen kommer inte att vara utrustad med sådana transformatorer

Trafikverket bedömer att det vid vissa sträckor ska starkt bullerpåverkande entreprenadarbete undvikas under perioden 1 mars-15 juli, för att fåglarna inte ska störas under sin häckningssäsong, vilket således innebär att entreprenadarbetet inte strider mot 4 § i Artskyddsförordningen i avseende bullerpåverkan. Övriga skyddsåtgärder med hänsyn till fåglar redogörs specifikt i kommande MKB.

4.9 Väsby Orienteringsklubb

Väsby Orienteringsklubb [Väsby OK] ställer sig positiva till samrådets förordade alternativ om att bygga om de befintliga kraftledningarna huvudsakligen inom befintlig ledningsgata. Förordat alternativ innebär en begränsad förändring i förhållande till de nuvarande kraftledningarnas påverkan på miljön i Runby-Runsaskogen, något som Väsby OK förordar. Väsby OK står även bakom samrådsunderlagets slutsats om att en helt ny sträckning på alternativ plats skulle innebära större konsekvenser för friluftslivet i Upplands Väsbyns närområde än det förordade alternativet. Genom att projektet samordnas mellan Trafikverket och Svenska kraftnät, kan genomförandet av förordat alternativ ge positiva effekter på friluftslivet i närområdet som helhet i och med att två kraftledningsgator då undviks.

Väsby OK vill påtala att en kraftledningsgata har stor påverkan på den orienteringstekniska upplevelsen i skogen och mark eftersom den är ett naturligt inslag i miljön som även är stor och sticker ut. Kraftledningsgatan blir därför en barriär i skogen där det är svårt att bedriva kvalitativ orientering i dess direkta närhet. Väsby OK vill därför understryka att det bästa för rekreation och friluftsliv är en smal ledningsgata. Väsby OK står därför bakom samrådsunderlagets förordade förslag att bygga om kraftledningarna utan att utvidga den befintliga kraftledningsgatan.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket tackar för yttrandet gällande kraftledningsgatans påverkan på miljön. Trafikverket bedömer påverkan som mindre påtaglig i och med att befintlig kraftledning redan tar mark i anspråk i skogsmiljön.

Trafikverket håller med om att det är viktigt att samordna infrastrukturen med hänsyn till att minimera barriäreffekter på naturmiljön i området.

4.10 Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall Eldistribution AB [Vattenfall] vill framföra följande synpunkter:

- Vattenfall anser att parallella luftledningar som tillhör olika nätägare ska om möjligt vara placerade på skilda stolpar. Ny parallell luftledning som inte utförs i A-klassat utförande ska placeras i ledningsgatans ytterkant med minsta horisontellt avstånd av ny luftlednings stolpars totala höjd till befintlig luftlednings närmaste anläggningsdel (fas, stolpe, stag).
- Ny parallell luftledning som utförs i A-klassat utförande ska placeras så att gällande säkerhetsavstånd vid underhållsarbete på ledning uppfylls enligt nedan.
- Då både befintlig och tillkommande luftledning har spänningsnivå upp till 55 kV gäller ett horisontellt avstånd på 6 meter mellan ledningarnas närmaste faser.
- Då befintlig och/eller tillkommande luftledning har spänningsnivå över 55 kV gäller ett horisontellt avstånd på 9 meter mellan ledningarnas närmaste faser.
- Ny korsande luftledning ska utföras enligt Svensk Standard SS-EN 50341.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket tackar för yttrandet och meddelar att kommande arbete kommer att ske i enlighet med de regler och riktlinjer som finns enligt Svensk Standard.

4.11 Svenska kraftnät

Svenska kraftnät meddelar att de vid tidpunkten för yttrandet inte har några anläggningar eller intressen som berörs i det aktuella området och har därför inga synpunkter i rubricerat ärende.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket tackar för yttrandet och noterar detta.

4.12 E.ON Energidistribution AB

E.ON Energidistribution AB [E.ON] informerar att de har låg- och mellanspänningsledningar både i mark- och luftutförande. För befintliga ledningar, jordlinor och jordtag som korsar eller nu kommer i närhet så att påverkan av spänningssättning sker, krävs åtgärder. E.ON påtalar att de måste hjälpa till med att bevaka att alla riskområden utreds tillsammans med Trafikverket, och därmed även åtgärdas.

E.ON vill framföra följande synpunkter:

- Vid ledningsarbete ska hänsyn tas till befintliga rättigheter inom ledningssträckan samt ska berörd rättighetshavare kontaktas. Vid behov ska kabelvisning och ledningsbevakning begäras.
- E.ON önskar att underlag och ritningar översänds för bedömning av aktuella korsningspunkter. Det är av yttersta vikt att ett nära samarbete etableras tidigt mellan Trafikverket och E.ON i den fortlöpande processen.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket tackar för yttrandet och kommer att informera E.ON om kommande arbete. Alla korsningar kommer att hanteras i kommande detaljprojektering som sker efter att koncession erhållits.

4.13 Svenska skidförbundet

- Svenska skidförbundet vill yttra sin oro för vilka konsekvenser förläggning av kraftledning ovan mark kan medföra för friluftslivet och längdskidåkningen i området och vilka begränsningar det kan medföra för fortsatt hälsa och snöglädje.
- Svenska skidförbundet anser att Vaxmyra ängar samt intilliggande elljusspår i Östra Runbyskogen är vintertid ett mycket uppskattat område där skidåkning av tradition sedan decennier har bedrivits i natursköna omgivningar.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket tackar för yttrandet gällande friluftsliv och längdskidåkning som bedrivs i området. En kraftlednings påverkan på friluftslivsvärden består främst av störningar under byggtid och visuell påverkan under driftskedet. Trafikverkets ledning är inget nytt element i landskapet utan utgörs av en ledningsflytt. Som mest kommer ledningen flyttas 65 meter.

5 Enskilda särskilt berörda

I följande avsnitt redovisas de yttranden som kommit in under samrådstiden följt av Trafikverkets kommentarer och bemötanden. Yttrandena i sin helhet kan ses i Bilaga A4.

5.1 Bisslinge Gård

Bisslinge Gård meddelar att det är mycket angeläget att Trafikverket och Svenska kraftnät samordnar planeringen av luftledningarna så att intrång på golfbanan och golfspel undviks helt. Framtida stolplaceringar och utformningen av dessa är av stor vikt ur flera aspekter, dels för att de riskerar att inkräkta på golfbanan, dels för naturupplevelsen och landskapsbilden i området. Stolplaceringar har inte redovisats i samrådsunderlaget. Särskild hänsyn måste tas för när praktiska arbeten utförs med anledning av att det pågår golfspel under perioden april-oktober.

Bisslinge Gård informerar att det i samrådsunderlaget framgår att ledningen kommer att döljas av en skogsridå. Så är inte fallet eftersom skogsridån kommer att tas bort i samband med Svenska kraftnäts nya ledningsdragnings, för vilken Svenska kraftnät har ansökt om koncession hos Energimarknadsinspektionen (Ei). Koncessionsansökan för tidigare nämnd ledning skickades in 20 februari 2023.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket tackar för synpunkterna. I kommande MKB kommer landskapsbildspåverkan från Trafikverkets ledning förbi Bisslinge gård att beskrivas där nämnd skogsridå beaktas. Stolplacering sker i detaljprojektering vilket normalt sker efter att koncession har erhållits. Trafikverket noterar att Bisslinge Gård vill ha en dialog under kommande arbete för att minimera påverkan på golfspel under perioden april-oktober. Trafikverket kommer ta kontakt med Bisslinge Gård under detaljprojektering.

5.2 Lövsta Gård

Lövsta gård inkom med två yttranden, ett yttrande daterat 28 april (benämns Yttrande 1) och ett 5 juni (benämns som Yttrande 2).

Yttrande 1

Lövsta Gård vill yttra följande synpunkter:

- I första hand anser Lövsta Gård att ledningen bör förläggas på annan plats än på eller omkring Lövsta gårds marker.
- I andra hand anser Lövsta gård att partiell markförläggning bör ske i ledningens sträckning förbi Lövsta gårds marker och Vaxmyra koloniområde.
- I tredje hand anser Lövsta gård att ett utförande med luftledning under alla omständigheter måste ske genom sambyggnad med den ledning som Svenska kraftnät planerar.
- För det fall så erfordras är Lövsta gård beredd att bidra till finansieringen av antingen en alternativ sträckning eller en partiell markförläggning av ledningen.
- Påverkan av Trafikverkets nya ledning på dess omgivning måste bedömas sammantaget och kumulativt tillsammans med Svenska kraftnäts nya ledning eftersom det inte kommer vara möjligt att särskilja påverkan från de båda ledningarna då de är byggda i gemensam ledningsgata.
- Lövsta gård anser inte att Trafikverket på ett tillräckligt sätt har utrett eller beaktat de höga värden som föreligger på och i anslutning till Lövsta gårds marker. Lövsta gård kräver att Trafikverket utreder ledningarnas kumulativa påverkan på människor och djur, som stadigvarande vistas omkring och nära kraftledningarna med anledning av stuteriverksamheten.
- Lövsta Gård redogör för att gården och området utgör ett attraktivt strövområde och nyttjas av allmänheten för friluftsliv och rekreation.
- Lövsta Gård yttrar att en bredare ledningsgata medför ett betydande ingrepp i den värdefulla skogsmiljön och på Lövsta Gårds betesmarker, vilket kommer att försvåra stuteriverksamheten och störa såväl djur och natur som människor.
- Lövsta Gård delar inte åsikten att det blir en obetydlig påverkan på landskapsbilden i samband med föreslagna åtgärder.
- Lövsta Gård yttrar att den nya ledningen får mer påverkan på naturmiljön än befintlig ledning i och med högre stolpar och snävare vinklar.
- Lövsta gård informerar att området frekventeras av [REDACTED] och att detta motiverar markförläggning av ledningen.
- Lövsta Gård förväntar sig att Trafikverket beaktar ingrepp i naturmiljön i sin fortsatta utredning av alternativa korridorer och tekniska lösningar, och redogör för hur påverkan ska minimeras.
- Lövsta Gård anser att Trafikverket ska redovisa möjligheten till markförlagd kabel längs med sträckningen förbi Lövsta gårds marker och Vaxmyra koloniområde, lämpligtvis i befintliga ledningsgator, samt redovisar kostnaden för en sådan åtgärd.
- Lövsta Gård vill att Trafikverket presenterar en sträckning som helt och hållet utesluter påverkan på Lövsta Gårds marker.
- Lövsta Gård uttrycker sin omtanke om området omkring gården och är bekymrade över placering av befintlig och framtida ledningar genom området. Därmed är Lövsta Gård beredd att bidra till finansieringen av en alternativ sträckning eller en markförläggning av ledningen.

- Lövsta Gård påtalar att det saknas redogörelse för elektriska och magnetiska fält.
- Lövsta Gård är oroliga för att Trafikverket och Svenska kraftnät inte kommer göra beräkningar av kumulativa effekter. Lövsta Gård känner en oro för den ökade påverkan från elektriska och magnetiska fält som kraftledningen i dess nya sträckning kommer att medföra. Lövsta Gård kräver att Trafikverket säkerställer att de kumulativa effekterna från Trafikverkets och Svenska kraftnäts ledningar beaktas i fortsatta utredningar.

Lövsta gård framför ett flertal rättsliga utgångspunkter som redovisas fullständigt i Bilaga A4.

Trafikverkets kommentarer:

Trafikverket tackar för yttrandet gällande påverkan på naturmiljön och påståendet om att förslaget kommer att innebära högre stolpar. Trafikverket vill informera om att befintlig ledning ska flyttas och utgöra samma spänningsnivå, och kommer därmed inte innebära några högre stolpar.

Gällande påverkan på landskapsbilden så anser Trafikverket att föreslagen ledningsflytt innebär mindre påverkan på landskapsbilden och miljön än om det hade planerats för två separata ledningsgator vilket hade inneburit ingrepp i miljön på fler platser.

Trafikverket vill även påtala att genomförd naturvärdesinventering utgör underlag för utredningsarbetet och sträckningsval.

Trafikverket noterar yttrandet om [REDACTED] och hänvisar till [REDACTED] gällande detta.

Teknikval: Markförlagd ledning är inte tekniskt genomförbart då Trafikverkets elnät har tekniska krav som gör att förutsättningarna för att förlägga 132 kV ledning som markkabel är små. Se mer utförligare teknisk beskrivning i avsnitt 4.5 i samrådsunderlaget.

Sammanfattningsvis, varje meter kabel som byggs in i Trafikverkets elnät ökar risken för att störningar eller fel ska uppkomma. Det innebär i förlängningen att elnätet inte får den driftsäkra, robusta och flexibla utformningen som Trafikverket eftersträvar. Ytterligare argument som talar för luftledningsutförande är att Trafikverket verksamhet omfattas av riksintresse vilket innebär att särskilda krav ställs för att det ska bli driftsäkert. Exempelvis, skulle ett avbrott ske tar det längre tid att lokalisera avbrottet för en markförlagd kabel jämfört med en luftledning vilket får stora konsekvenser i samhället. Trafikverket bedömer att det inte är lämpligt att privata aktörer finansierar några åtgärder. Trafikverket vill även påtala att det är de tekniska förutsättningarna, och inte kostnaden, som avslår markkabel som alternativ.

Trafikverket kommer att redovisa magnetfältsberäkning i kommande MKB.

Magnetfältsberäkning baseras sig på parallellgång med SVKs ledning och beaktar därmed kumulativa effekter rörande magnetfält. Det finns inga byggnader för stadigvarande vistelse inom 100 meter sträckningen. På sådana stora avstånd finns ingen risk för att magnetfältsvärden från Trafikverkets ledning överstiger rekommenderade riktvärden.

Trafikverket gör en ledningsflytt med anledning av SVKs ledningsåtgärd. Stolparna på Trafikverkets ledning blir inte högre än befintliga. Samma typ av stolpar används vid ledningsflytten.

Yttrande 2

- Lövsta gård framför att Trafikverket, i enlighet med sin utredningsplikt enligt miljöbalken, genomför en fullständig utredning över möjligheterna att flytta JL7 S5

in i spårområdet, hela eller stora delar av ledningssträckningen och på så vis undvika åverkan på markerna på och omkring [REDACTED]. Lövsta gård anser att ett betydligt mindre ingripande alternativ vore att flytta ledningen in i järnvägsområdet. Det har kommit till Lövsta gårds kännedom att en flytt av Trafikverkets ledning JL7 S5, hela eller stora delar av sträckan från Odensala till Häggvik, in i Trafikverkets järnvägsområde är ett fullt reellt tekniskt alternativ. En sådan lösning har, vad Lövsta gård känner till, av någon anledning inte tidigare utretts av Trafikverket. Lövsta gård anser att det är att ödsla stora ekonomiska resurser på "lapptäckesåtgärder" varje gång Svenska kraftnät och andra infrastrukturprojekt medför behov av ledningsflyttar, att inte utreda detta vidare.

- En flytt av ledning in i på järnvägsområdet skulle placera ledningen på mark som Trafikverket förfogar över i egen regi och långsiktigt. Trafikverket skulle undvika återkommande utrymmeskonflikter och samtidigt uppnå en kostnadsrationalisering genom att samla sina anläggningar på färre platser. Därigenom skulle kostnader för hantering av markägare, skogsavverkning och underhållsarbeten med all sannolikhet minska. Dessutom skulle undvikande av återkommande ledningsflyttar minska Trafikverkets avtryck i skogs- och naturlandskapen. Svenska kraftnäts ledningsprojekt skulle underlättas avsevärt. Svenska kraftnät skulle i större utsträckning kunna nyttja befintliga ledningsgator och därigenom minska sitt avtryck på såväl naturmiljö som landskapsbild.
- Lövsta gård framför att Trafikverkets och Svenska kraftnäts planerade ledningsombyggnader på och omkring [REDACTED] riskerar att kraftigt påverka stuteriverksamheten samt medföra omfattande åverkan på gårdens natur- och kulturvärden samt på det omfattande rekreations- och friluftslivet.
- Trafikverkets planerade ledningsflytt på och omkring Lövsta gårds marker förefaller ha som enda syfte att möjliggöra Svenska kraftnäts ledningsombyggnad från 220 kV till 400 kV. Lövsta gård känner inte till att Trafikverkets ombyggnad medför någon annan nytta för Trafikverket eller för någon annan. I detta sammanhang åberopar Lövsta gård att vidare beskrivning av intrång i naturmiljö, landskapsbild, boendemiljö och friluftsliv som dessa åtgärder kommer att medföra i det lokala området. Dessa intrång bör till stor del kunna undvikas.

Trafikverkets kommentarer:

Det är inte ett tekniskt möjligt alternativ att flytta en 132 kV ledning inom befintligt järnvägsområde då det är för trångt i Väsby stad. Se samrådsunderlaget, *avsnitt 4.3 Alternativa sträckningar* där trånga passager har studerats på ett övergripande plan och finns beskrivna.

Varför det är trångt är för att fortsatt hänsyn ska ges till ledningsgata samt till befintlig järnväg. En ledningsrätt på 32 meter behöver beaktas vid en sådan flytt samt att Trafikverket verksamhet omfattas av riksintresse vilket innebär att särskilda krav ställs för att befintlig järnväg ska vara driftsäkert. Ledningar behöver därmed ha ett visst avstånd till befintlig järnväg. Att förlägga en 132 kV ledning vid befintlig järnväg är därmed inte ett realistiskt alternativ.

Att ha en frigående ledning utanför järnvägsområdet är det mest driftsäkra alternativet. Att så långt möjligt samordna infrastrukturen genom att ha fortsatt parallellgång med Svenska kraftnäts ledning i så lång utsträckning som möjligt det mest lämpliga alternativet, se

alternativutredning i avsnitt 4.3 i samrådsunderlag där förkastade frigående alternativ beskrivs.

5.3 Privatperson 1

Privatperson 1 har lämnat in sitt yttrande uppdelat i två dokument.

- Generella synpunkter

Privatperson 1 tycker att Trafikverkets planer på ombyggnation av kraftledning på sträckan mellan Oxundasjön och Överby har uppstått enbart som en följd av Svenska kraftnäts projektering av ny 400 kV förbindelse mellan Odensala och Överby. Svenska kraftnät och Trafikverket sambygger i delar av sträckningen.

Privatperson 1 anser att samrådsunderlaget som Trafikverket presenterar brister på en mängd punkter. Trafikverket ska enligt regeringsdirektiv arbeta efter Fyrstegsprincipen men så har man här inte gjort. Privatperson 1 påtalar att Trafikverket lyfter fram Fyrstegsprincipen som en grundläggande policy och att denna ska gälla alla åtgärder som Trafikverket vidtar. Följaktligen anser Privatperson 1 att samrådsunderlaget får en ofullständig analys av viktiga alternativa sträckningar och lösningar för kraftledning JL7 S5. Trafikverkets (och Svenska kraftnäts) nuvarande förslag till ledningsdragningsplan slår mot det värdefulla naturområdet kring Lövsta och Vaxmyra på ett mycket hårt sätt med grava intrång i orörd hag- och skogsmark.

Fortsatt anser Privatperson 1 att nuvarande projektering av Trafikverket måste ses i en helhet tillsammans med Svenska kraftnäts förhållanden. Miljökonsekvenserna från flytt av bägge kraftledningarna ut ur koloniområdet och in i skogen respektive ut i hagmarken kommer att bli drastiska och oacceptabelt negativa. I stället föreslås omlokalisering av Trafikverkets ledning. Alternativt ett kombinationsalternativ där nya ledningsgator samordnas med Svenska kraftnäts nuvarande ledningsrätt genom kolonilottsområdet.

Slutligen anser Privatperson 1 att byggnation måste vidare ske på så sätt att kraftledningsgator inte breddas in i områdets skogsmark. Detta för att inte skada en mängd natur- och friluftsvärden.

- Synpunkter gällande påverkan på skogsmarken kring Lövsta och Vaxmyra

Privatperson 1 anser att den flytt av kraftledningen som Trafikverket nu föreslår i sitt samrådsunderlag kommer att få mycket negativa konsekvenser på skogsmarken kring Lövsta och Vaxmyra i Upplands Väsby. Privatperson 1 informerar om att Lövstaskogen idag hänger ihop med närliggande skogar och dessa utgör ett sammanhängande skogligt kärnområde i Järvakilen med flera mycket värdefulla biotoper. Lövstaskogen är också en central del i ett vackert och väl bevarat kulturlandskap med viktiga värden för regionens friluftsliv. Privatperson 1 skickar även med underlaget "Förslag till bildande av Östra Rumbyskogens Naturresevat" för att understryka områdets biologiska mångfald.

Privatperson 1 anser att eftersom Svenska kraftnät har sökt koncession för att bredda och flytta sin ledningsgata in i områdets skogar och därmed trasa sönder skogsmark, skogsbryn och hagmarker med ledningar, stolpar och stag så kommer konsekvenserna från flytt av bägge kraftledningarna in i skogen att bli drastiskt negativa.

Privatperson 1 vill påtala att viktiga biotoper kommer att påverkas negativt. Rödlistade arter av marksvampar som växer här är beroende av den gamla kontinuitetsskogen. Dessa arter anser Privatperson 1 kommer att påverkas mycket negativt av skogsavverkning eller kanteffekter från ny och breddad kraftledningsgata. Den enda växtplatsen för den globalt

rödlistade Raggtaggsvampen kommer till exempel att gå förlorad i kommunen eftersom platsen redan idag tangerar Trafikverkets ledningsgata.

Sammantaget anser Privatperson 1 att nuvarande projekteringar måste ses i sin helhet och att det kan konstateras att kraftbolagens nuvarande planer strider mot internationella åtaganden och miljömål kring biologisk mångfald.

Trafikverkets kommentarer: Trafikverket tackar för yttrandet.

För aktuell ledningsflytt har alternativa sträckningar studerats på ett övergripande plan. En helt ny sträckning bedöms inte vara realistisk då möjliga sträckningsalternativ begränsas västerut av Oxundasjön och Mälaren och österut av Väsby stad.

Alternativa sträckningar på kortare delsträckor har studerats i passager med begränsad framkomlighet. Detta gäller exempelvis vid Vaxmyra koloniområde där Svenska kraftnät inledningsvis föreslog att Trafikverkets ledning skulle flyttas till Svenska kraftnäts befintliga ledningssträckning som korsar genom koloniområdet. Trafikverkets befintliga ledning sträcker sig nordväst om området. En sträckning genom området studerades översiktligt men det bedömdes mer lämpligt att i stället placera båda ledningarna nordväst om området, ungefär i Trafikverkets befintliga sträckning. Detta minimerar påverkan på koloniområdet och medför förbättring jämfört med dagsläget.

Trafikverket håller med om att det är viktigt att samordna infrastrukturen med hänsyn till att minimera påverkan på befintliga naturvärden.

TRAFIKVERKET

Trafikverket, Röda vägen 1, 781 89 Borlänge.
Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 020-600 650

www.trafikverket.se

2025-08-15

2025-103625-0001